

Του Χρήστου Επαμ. Κυργιάκη

Λένε πως η δουλειά σε ανταμείβει, πως όποιος δουλεύει αργά ή γρήγορα θα βρει προκοπή. Εννοούν πως θα αποκτήσει περιουσία, θα βγάλει λεφτά θα ανέβει τάξη στην κοινωνία. Θα γίνει κάποιος βρε αδερφέ.

Δώδεκα χρονών ήταν ο Παναγής, εκεί γύρω στα 1920.

Τον ξύπνησε η μάνα του ένα πρωί και του ανακοίνωσε πως ο πατέρας του πέθανε.

- Και δεν θα τον ξαναδούμε μάνα;
- Είδες πολλούς πεθαμένους μέχρι τώρα;
- Δεν ξέρω μάνα, είμαι μικρός.
- Πέθανε σου λέω. Μας άφησε χρόνους που να καεί στην κόλαση ο αφορεσμένος.
- Όχι στην κόλαση μάνα. Κάνει πολλή ζέστα εκεί.

- Να καεί! Καψάλα να γίνει. Πώς θα τα βγάλω πέρα μόνη μου λες; Χωράφια δεν έχουμε, λίρες δεν έχουμε, παράδες δεν έχουμε. Και το σπίτι ακόμα που μένουμε είναι έτοιμο να σαρίσει.

- Μάνα γιατί πέθανε;

- Γιατί ήταν αχαίρευτος. Εκεί που θέριζε έπεσε τέζα.

- Θέλω να τον δω. Πού είναι;

- Δεν χρειάζεται. Τον πήραν και τον έθαψαν. Δεν χρειάζεται να τον δεις.

- Είχα από προχτές να τον δω.

- Κι εγώ. Νόμιζα κοιμήθηκε στο χωράφι. Το είχε ξανακάνει. Αλλά αυτός πήγε και ψόφησε.

- Μη μιλάς έτσι για τον πατέρα. Σάματις ήθελε να πεθάνει λες;

- Κι άμα δεν ήθελε; Τώρα τι κάνουμε;

- Θα δουλέψω εγώ μάνα. Μη σκιάζεσαι.

- Θα πάω στον κυρ-Στέργιο και θα του ζητήσω δουλειά.

- Μην πας σ' αυτόν.

- Γιατί;

- Δεν είναι καλός άνθρωπος. Και δεν μ' αρέσει που σε κοιτάει. Ούτε που σε αγγίζει με τα χέρια του.

Δεν πρόλαβε ο Παναγής να τελειώσει τη φράση του και βρέθηκε με το κεφάλι στον τοίχο από την ξανάστροφη της μάνας του.

- Μάζεψε τη γλώσσα σου γιατί θα στην κόψω. Όταν ψηνόσουν στον πυρετό τις προάλλες, εκείνος πλήρωσε για να πας σε γιατρό στην πόλη. Ο ανεπρόκοπος ο πατέρας σου βλέπεις δεν μπορούσε.

Τα μάτια του παιδιού γέμισαν δάκρυα.

- Αν ξαναπείς ανεπρόκοπο τον πατέρα μου θα σε κλωτσήσω και θα φύγω.
- Να πας στα τρανά που θα με φοβερίξεις κιόλας.

Σηκώθηκε κι έφυγε ο Παναγής. Όχι, δεν την κλώτσησε τη μάνα του μα τα μάτια του έτρεχαν ασταμάτητα σα μικρές βρυσούλες. Μόνο που δεν έβγαζαν νερό γάργαρο. Φαρμάκι και πόνο έσταζαν, πόνο αβάσταχτο για την ψυχούλα του μικρού.

Πήγε στην άλλη άκρη του χωριού, στη θειά του τη Λένω, την αδερφή του πατέρα του.

- Κάτσε λίγες μέρες εδώ μέχρι να περάσει η μόρα και θα πας να βρεις ξανά τη μάνα σου, του είπε η θειά του.
- Δεν πάω θειά. Δεν τη θέλω. Βρίζει τον πατέρα μου και θα πάει να βρει τον Στέργιο.
- Ποιον, εκείνο το παλιοζάγαρο;
- Ναι εκείνο.
- Ό,τι πει η μάνα σου, αυτό θα κάνεις κι εσύ.
- Εγώ δεν πάω σ' αυτόν.
- Καλά! Σώπα τώρα. Αγρίμι σκέτο. Ίδιος ο πατέρας, Σε καλό να σου βγει.

Πέρασαν πάνω από δύο μήνες που έκατσε με τη θειά του. Η μάνα του πήγαινε και τον έβλεπε. Του ξεκαθάρισε πως τον κυρ-Στέργιο θα τον παντρευτεί.

- Αν δεν τον παντρευτώ θα πεθάνουμε από την πείνα, κι εγώ κι εσύ μαζί που να μην έσωνα να τον παντρευόμουν τον αχάϊρευτο τον πατέρα σου.

Σηκώθηκε ο Παναγής και όρμησε με φόρα στη μάνα του. Τελευταία στιγμή, αντί να κλωτσήσει εκείνη, έριξε μια δυνατή κλωτσιά στο τραπέζι.

Ούρλιαξε η θειά του. Έβαλε τα κλάματα η μάνα του. Το παιδί βγήκε έξω κουτσαίνοντας και φωνάζοντας.

- Άι στο διάολο μάνα. Άι στο διάολο και συ και ο παλιό Στέργιος σου.

Τι κι αν δεν ήθελε ο Παναγής; Στο μήνα πάνω έγινε ο γάμος.
Ο Στέργιος, αυτός κι η μάνα του μετακόμισαν στο σπίτι του πλούσιου πατριού του.

Από την πρώτη μέρα ο πατριός του έβαλε τους όρους του.

- Μικρέ, εδώ είναι το σπίτι μου. Το θες δεν το θες εδώ κουμάντο κάνω μόνο εγώ. Αν δεν συμφωνείς με όσα ορίζω θα μένεις έξω. Η μάνα σου είναι τώρα δική μου. Την ήθελα κι από παλιά αλλά οι δικοί της την έδωκαν στον πάτερα σου γιατί ήμουνα λέει μεγάλος.

- Σαν παππούς μου είσαι. Με το ένα πόδι στο τάφο.

- Όπως βλέπεις εγώ είμαι ολοζώντανος. Άλλος είναι στο τάφο.

Θόλωσε το παιδί με όσα άκουσε. Αρπάζει το κουζινομάχαιρο που ήταν πάνω στο τραπέζι και ορμάει στον κυρ-Στέργιο.

Τον προλαβαίνει εκείνος και του πιάνει το χέρι. Του τραβάει το μαχαίρι και είναι έτοιμος να το καρφώσει στο κορμί του παιδιού.

- Άτιμε θα σε σκοτώσω, ακούστηκε η φωνή της μάνας την ώρα που κάρφωνε στην πλάτη του κυρ-Στέργιου την κάμα που είχε πάντα στο ζωνάρι μέσα από τα σιγκούνια της.

Πέντε μαχαιριές του κατάφερε του κυρ-Στέργιου μέχρι να σιγουρευτεί πως ο γιος της δεν κινδυνεύει από τα χέρια του.

Φαρδύς πλατύς σωριάστηκε ο Στέργιος με το κουζινομάχαιρο να πέφτει δίπλα του στο πάτωμα.

- Φεύγα Παναγή. Τράβα στη θειά σου και πες της τι έγινε. Εμένα να με ξεχάσεις. Εκείνη θα έχει τώρα για μάνα.

Τα χρόνια πέρασαν, ο Παναγής μεγάλωσε έκανε δική του οικογένεια μα τα σημάδια στην ψυχή του έμειναν ανεξίτηλα.

Ποτέ δεν αγκάλιασε τα τρία του παιδιά, ούτε όταν ήταν μικρά ούτε σαν μεγάλωσαν.

Και τη γυναίκα του, παρόλο που την «έκλεψε» από αγάπη γιατί οι δικοί της δεν τον ήθελαν για γαμπρό τους, δεν της είπε ποτέ ένα καλό, έναν γλυκό λόγο.

Και στο χωριό που κατέφυγε με την γυναίκα του για να συνεχίσει τη ζωή του, είχε τη φήμη του δύστροπου, του παράξενου και του ασύ ανθρώπου που όλα του έφταιγαν.

Σε κανέναν δεν μίλησε ποτέ για τα όσα πέρασε.

Αυτά μαθεύτηκαν αργότερα όταν ο ίδιος είχε φύγει πια από τη ζωή. Κάποιοι έσκυψαν το κεφάλι, κάποιοι ένιωσαν τύψεις αλλά οι περισσότεροι συνέχισαν να ζουν τις ζωές τους με τα δικά τους τραύματα και τα δικά τους απωθημένα.

Μέχρι να κλείσει τα μάτια του δούλευε στα χωράφια.

Ούτε περιουσία απέκτησε, ούτε παράδες, ούτε λίρες, ούτε παλάτια.

Τι κι αν τον σκιάζονταν τα χώματα σαν τον έβλεπαν;

Ίσως δεν του «άξιζε να προκόψει»...